

Δ. ΠΑΠΑΙΩΝ.

1093

197 6

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Ολομέλεια

Συνεδρίασης τῆς 8 Οκτωβρίου

197 6

Σύντομος: Πρόεδρος κ. κ. Κών. Τσαγκαράκης

Αντιπρόεδροι: κ. κ. Λ. Μαργυρένης, ΑΘ. Τομαράς, Λεων. Κόκκινος.

Σύμβουλοι: κ. κ. Σπ. Ποταμιδίος, Ιωάν. Παπαρήγκας, Ε. Στασινόπουλος,
Δημ. Βενιζέλος, Βόβη. Κουρτικάνης, Δασ. Ρεγκλίκος, Αντων. Λαζαγιεννόπου-
λος, Κών. Τζώρτζης, Γ. Κλεφτοθήμος, Β. Κυτσαρίδης, Δ. Παπανικολάου, Γ.
Ζηγυρίτσας, Βόστ. Σαρακηνός, Λυτ. Καριτσής, Βάγι. Πετσολάκης.

Πάρεδροι (γυνώματα) ένευ ψήφος κ. κ. Ιάκ. Ιακωβάκης, Δημ. Διαμαντόπουλος,
Ιωάν. Ηλεοπλίθης.

Εισηγητής: κ. κ. Ιάκ. Ιακωβάκης, Κάρεδρος Η.Σ.Κ.

Άριθ. έρωτήματος: 7613/12/ΑΣ 387 / "Υπουργείου Εξωτερικών, ΑΓΕΝ. Δ/νστε
14-5-76

Περιληψη: έρωτήματος: Ήπειρ τοῦ νομού, ἀποφέσεως τῆς Ιερᾶς Κοινότητος τοῦ
Αγίου Όρους, διά τὴν ἐκτὸς τῶν δρίων εὗτοῦ ἀκέλασιν
μοναχοῦ.

Έπει τούς πρόσθιους έργωντας τούς Νομικούς Αυτοκόμων έγνωμούς

Διά τούς άρθρους 105 τούς Ισχύοντος Συντάγματος, δικοδίκωντος δι-
μοίσιου τούς άρθρους 103 τούς Συντάγματος τούς 1952, άριστη ει-
δικός περί τούς καθεστώτος τούς "Άγιους" Όρους, Έτι, "1. Η χερσόνησος
τούς "Άγιους" Όρους, είναι, μετά τό αρχείον τούτου προνομιακήν καθε-
στώτος, αυτοδιοίκητον τμήμα τούς "Ελληνικούς Κρήτης, τούς διοίσιν ή κυ-
ριαρχίας παραμένει έστικτος ἐπ' αὐτοῖς. Εἳς διάδημας πνευματικής τό "Α-
γιον" Όρος διετέλει ύπό τήν δημοσίου δικαιοδοσίαν τούς Οἰκουμενικούς
Πατριαρχείου, διλοι οι μονάρχοντες εἰς αὐτόν σπουδούν, ἐνευ θάλης δισ-
τυπώσεως, τήν Ελληνικήν θαγένειαν, ἀμα τῇ προσλήψει αντανάκλασην ὡς δο-
κίμων ή μοναχῶν.

2. Τό "Άγιον" Όρος διοικεῖται, ποτδέ τό καθεστώς αὐτοῖς, διό τον
εἶκοσιν "Ιερᾶν Νομὸν του, μεταξύ τῶν διοίσιν είναι κατανεμημένη δ-
λδικληρος ή χερσόνησος τούς "Άγιους, τό έδαφος τῆς διοίσας είναι ένταλλο-
τρίωτον.

"Η διοίκησις αὐτοῦ δικείται εἰς ἄντερος τῶν "Ιερᾶν Νομῶν,
ἀποτελούντων τήν "Ιερᾶν Κοινότητα. Οδειρία δικολόβως ἐκτερέκεται μετα-
ροή τού διοικητικού συστήματος ἢ τούς δριθμοὺς τῶν Νομῶν τούς "Άγιου
"Όρους, οδειρία τῆς Ιεραρχίας, τόξων καὶ τῆς Θέσεως αὐτῶν πρός τά ύπο-
τελή τῶν Εξαρχίατα. Απαγορεύεται ή ἐν αὐτῷ ἐγκατατίθεσις ἔτεροδδέων
ή χιεραρχίαν.

3. Ο λεπτομερής καθορισμός τῶν ἀγιορειτικῶν καθεστάτων καὶ τού
τρόπου τῆς λειτουργίας αὐτῶν γίνεται διέ τού Κατεστατεκού Χάρτου τού
"Άγιου" Όρους, τό διοίσον, πραγράτευτος τού ἄντερος τῶν Κρήτους,
συντέσσον μὲν καὶ ψηφίζοντες εἰς εἶκοσιν "Ιερᾶς Νομού, ἐκτεκυρώνουν δε
τό Οἰκουμενικού Πατριαρχείου καὶ ή Βουλὴ τῶν "Ελλήνων.

4. Η ἀκριβής τήρησις τῶν ἀγιορειτικῶν καθεστάτων τελεῖ, ὡς πρός
μὲν τό πνευματικόν μέρος, διό τήν ἀνωτάτην δικαιοσύνην τού Οἰκουμενικού
Πατριαρχείου, ὡς πρός δέ τό διοικητικόν, διό τήν διοίσειαν τού Κρήτους,
εἰς τό διοίσον ὅντες ἀποκλειστικῶς καὶ ή ιεραρχίας τῆς ιημοσίας τάξεως
καὶ δισφολείας.

5. Λί ένωτέρω ἔζουσιει τούς Κρήτους ἀποδύνται διέ διοικητοῦ, τού
διοίσου τό δικαιείατα καὶ καθορίζονται διέ νόμου.

Διά τούς έκτοσις καθορίζονται ή διό τῶν μοναστηριακῶν ἀρχῶν καὶ
τῆς "Ιερᾶς Κοινότητος ἀποκυρένη δικαιοσύνη ἔζουσια, ὡς καὶ τό τελωνείακ
καὶ φορολογικά πλεονεκτήματα τούς "Άγιου" Όρους".

-/-

Η περοτιθερένη Συνταγματική διέταξις ὅποτελεῖ εἰδικήν διάταξιν ρυθμίζουσαν λεπτομέρειακῶς καὶ ἐπὶ τούτῳ τῷ "Ἀγιορεῖτικον καθεστώς ὅπερ οὕτα διέκεται ὃνδι ἔξαιρετοι δικαῖοι ηὔημένης τυπικῆς Ισχύος (Π. Κανογιωτόνου Σύντ. "Επικλ. Δικαίου, τόμος Δ. 422. Η. "Αντωνοπόδης, "Η Συνταγματική προστασία τοῦ "Ἀγιορεῖτικοῦ Καθεστώτος, Έκδ. 1958, σ. 104, 268, 146). Ἐαὶ τῇ βάσει διῆς Συνταγματικῆς ταύτης ἐκταγῆς, τὸ "Ἀγίου" ὄρος, ὅποτελεῖ μὲν ὀνομάσπαστον τῷρια τοῦ "Ἐλληνικοῦ Κρήτους, οὐτενὸς ἡ ἐπικυριαρχία παραμένει ὀμεῖντος, ὅπολεσι διμεταρχεῖς αὐτοδιοικήσεως. Η Συνταγματική αὕτη αὐτοδιοικησία, ἂς πρὸς τὸ πανεμβοτικόν μέρος αὐτῆς, ἔχει τὴν ἔννοιαν ὅτι αἱ πρόξεις τῆς "Ιερᾶς Κοινότητος καὶ τῶν λοιπῶν μοναστηριακῶν ἀργανῶν, προγραμματοιοῦσσαι τὴν παραγόντως πρός τοῦς "Ιερᾶς Κοινόνας καὶ τὴν ὁρθοδοξον ἀλεστίν, δραστηριότητα τῶν, ἐκφεύγοντων τοῦ ἐλεγχοῦ τῆς κορυκῆς ἑξουσίας καὶ διδοκειντοι εἰς τὴν διοικητικήν ἐκοπτεον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου (Σ.τ.Ε 339/76 Η. "Αντωνοπόδης, σ. 112). Ἀντιθέτως αἱ πρόξεις ἐκεῖναι τῆς "Ιερᾶς Κοινότητος καὶ τῶν λοιπῶν Μοναστηριακῶν "Αρχῶν δι' ἓν δικεῖται ἡ κατὰ παριολεξέον διοικησία τοῦ "Ἀγίου" ὄρους, ἡ διεργαλάσσεται ἡ Δημοσία τάξις καὶ ἀσφαλεία, διδοκεινται εἰς τὸν ἐλεγχοῦν ἡ τὴν ἀποκλειστικήν εθνονήν τοῦ Διοικητοῦ τοῦ "Ἀγίου" ὄρους.

Ἴρδες ρύθμισιν τῶν λεπτομέρειῶν τοῦ "Ἀγιορεῖτικου καθεστώτος, ἐντὸς τῶν συνταγματικῶν καταθένυσεν ὁ Κατεστετεῖος λάρτης τοῦ "Ἀγίου" ὄρους, κυριωθεὶς διά τοῦ ν.θ. 10/ΙΟΥΝΙΟΥ 1926 (ΦΕΚ.Α309) "περὶ Κατεστετεῖοῦ Χάρτου τοῦ "Ἀγίου" ὄρους", δρίζει μετεξέ δὲλλων καὶ τῷ ὀνδοκουθαῖ "Ἄρθρον 184. Ήδος προσηκυτιστική καὶ προκαγανδιστική ἐνέργεια ἡθική, ορησκευτική, ἐκκλησιαστική, κοινωνική, ἐθνικιστική καὶ οιασθήποτε δὲλλης φύσεως τοιαύτη ἐν "Ἀγίῳ" ὄρει ἀπαγορεύεται ἀποκλετικά ἐτι κατανῆ ἀπελάσσως". Ο Κατεστετεῖος οὗτος λάρτης ἐν δρυονίᾳ πρὸς τὴν Συνταγματικὴν ἐκταγῆν, ὑποβλέπει εἰς τὴν κατοχύρωσιν τοῦ "Ἀγίου" ὄρους ὡς μοναστικῆς πολιτείας, δι' ὃ καὶ ἀπαγορεύεται πᾶσαν ἐν γένει ἐνέργειαν ἡ διοίσα θέση ἐπέφερεν διατάραξιν εἰς τὴν ορησκευτικὴν εἰρήνην τῆς ἀποκλειστικῆς μοναστικῆς κοινότητος.

"Ἡ ὡς εἴρηται διέταξις τοῦ ἄρθρου 184 τοῦ Κ.Χάρτου δέν ρυθμίζει κατέστοσιν, τὸ πρῶτον ὀνταριεστατικορένην διά τοῦ Κατεστετεῖοῦ Χάρτου, δὲλλ' ἀκίνητοι ἐκατούντων καὶ γραπτῶς ὄρχας αἱ διοίσει ἀνηρροθεῖσσεν ἐκπελεῖται εἰς τὸ "Ἀγ. " ὄρος καὶ αἱ διοίσει διά τὸν πόλιτον αὐτῶν δέν καθηρίσθησαν ποτὲ λεπτομερῶς. Αἴγαρι ἐπωτερικῆς

τάξεως καὶ ἡθικῆς, λόγοι πρό παντός παραμένσεως τῶν καθεστώτων θεσμῶν καὶ τῆς δύναμις, ἀποτελοῦν τάς κεντρικάς αἰτίας πρός ἄσκησιν τοῦ μέτρου τῆς ἀποβολῆς, νουμένης ὡς ἀποβολῆς ἐκ τοῦ Ἀγίου Ὁρους, καὶ οὐχὶ ἐκ τῆς μοναχικῆς τάξεως (Δημ. Νετρακάκου. Τό μοναχικὸν πολίτευμα τοῦ Ἀγ. Ὁρους, ἔκδ. 1925 σ. 106 καὶ 113). Δηλαδὴ, κατ' ἀκριβολογίαν, δὲ Καταστατικός Χάρτης τοῦ Ἀγίου Ὁρους, δεν ἐθεσπισεν νέον δίκαιον ἀλλ' ἀπετένπωσεν τὸ μέχρι τότε ἐκεῖ ἴσχυον, διπέρ νῦν πλέον ἔχει καὶ Συνταγματικήν κάλυψιν (Αν. Χριστοφιλοπόλου, "Ελληνικὴν Ἑκκλησιαστικὸν Δίκαιον, ἔκδ. 1965 σ. 321 ΕΠ τ. Σ. Σ. Παπαδάτου. Ἡ πολιτειακὴ θέσης τοῦ Ἀγίου Ὁρους, σ. 95). Οὕτω τὸ Ἀγιον Ὅρος προώρισται ἵνα παραμείνῃ ἡ πολιτεία τῶν πραγματικῶν μοναχῶν, ἢτοι ἐκείνων εἰς δύοις μδνων τῶν τοῦ Θεοῦ ἔχονται δρων καὶ λόγων ἐν παντὶ καιρῷ καὶ πράγματι (ὅρε καὶ Μομφεράτον Κληρον. Δικ. Κληρικῶν καὶ Μοναχῶν).

"Ἐν τῇ ἐπιδιώξει τῆς πραγματοποιήσεως τῆς τοιαύτης πραγματικῆς μοναστικῆς πολιτείας, δὲ κοινὸς νομοθέτης, δυνάμει τῆς ὡς ἄνω συνταγματικῆς ἀπαγορεύσεως δέν δύναται ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει νά ἐπιτρέψῃ τὴν ἐγκαταβίωσιν ἐν Ἀγιᾳ Ὁρει, ἐτεροδόξων καὶ σχισματικῶν. (Η. Ἀντωνοπόλου). Ἡ Συνταγματικὴ προστασία τοῦ Ἀγιορείτικου Καθεστώτος, σ. 264). Ἡ τοιαύτη δύμας ἀπαγόρευσις δέν ἐμποδίζει προδῆλως τὸν κοινὸν νομοθέτην ἀπό τοῦ νά καθιερώσῃ καὶ ἐτέρας περιπτώσεις ἀπαγορεύσεως ἐγκαταβίωσεως, ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς ἀνατεθεμένης αὐτῷ, υπὸ τοῦ Συντάγματος φροντίδος διέ τὴν ρθμισιν τῶν ἀγιορείτικῶν καθεστώτων καὶ τοῦ τρόπου λειτουργίας αὐτῶν. Τῆς τοιαύτης εύχερείας του χρώμενος δὲ νομοθέτης, διά τοῦ ὡς εἰρηταί ἀρθρου 184, ἐνδεικτικῶς ἀνάγεται εἰς τὸν ἀσκοῦντα προπαγάνδαν ἡθικὴν, θρησκευτικὴν κλπ., καὶ διέ τῆς φράσεως "καὶ οἰασθήποτε ἀλληγορίας φύσεως τοιαύτη (προπαγάνδα) περιλαμβάνει δίλους ἐκείνους οἱ δύοις χωρὶς ἔστω νά ἀσκοῦν κατά νομικὴν χυριολεξίαν προσυλητισμὸν ἡ προπαγάνδαν ἐν τούτοις εἴτε διαταράσσουν τὴν θρησκευτικὴν εἰρήνην εἴτε παραβλάπτουν τὴν θέσην τῆς Ἀνατολικῆς ὁρθοδόξου θρησκείας, ὡς τῆς μόνης ἀνεκτῆς ἐν Ἀγιᾳ Ὁρει, πάντα ταῦτα δέ κατά παρέκκλισιν τῆς ἐτέρας Συνταγματικῆς Ἀρχῆς τῆς Ἐλευθερίας τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως, ἡ δύοις παρακάμπτεται προκειμένου περὶ τῶν ἐγκαταβιούντων ἐν Ἀγιᾳ Ὁρει (Ἀντωνοπόλου σ. 268).

"Υπὸ τὸ πνεύμα τοῦτο τῆς γενικότητος τῆς διατυπώσεως τοῦ προπαρατεθέντος ἀρθρου 184 τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου, διατυπώσαντος ὡς ἐλέχθη τὰ προϊσχύσαντα, πᾶσα ἐνέργεια μοναχοῦ τοῦ Ἀγίου Ὁρους

.//.

John

καὶ μάλιστα γενομένη κατά συνέχειαν καὶ ἐμμονήν, καὶ ἡ δποία ἀποτελεῖ ἐνέργειαν ἡθικὴν συνεπάγεται τὴν ἀπέλασιν ἐκ τοῦ Ἀγίου Ὁρούς, τοῦ παραφωνοῦντος μοναχοῦ.

Τοιούτον τι δնναται νά θεωρηθῇ καὶ ὡς γενικῶς ἴσχυσαν, ἐν ὅψει τῆς Νεαρᾶς τοῦ Ἰουστινιανοῦ ΡΑΓ, διαλαμβανοδης ὅτι: "Εἰ φανεῖη τις τῶν εὐλαβεστάτων μοναχῶν εἰς τι καπηλεῖον ἀναστρεφόμενος, τοῦτον εθθὸς παραδιδόσθω τοῖς τῶν πόλεων ἐκδικοῖς.....ποστε αὐτὸν ἔξελαβνειν τοῦ μοναστηρίου τὸν ταῦτα πλημμελήσαντα καὶ τὸν ἐν αἰσχνῷ βίον τῆς Ἀγγελικῆς τάντης καταστάσεως ἀλλαξάμενον ....."

'Ἐν προκειμένῳ ὡς προκόπτει ἐκ τῶν ἑγγράφων τῆς Διοικήσεως τοῦ Ἀγίου Ὁρούς, Μοναχὸς Ἐσφιγμενίτης, φέρεται ἀνευλαβῶς καὶ ὑβριστικῶς πρός τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, ὑπὸ τὴν ἄμεσον πνευματικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ δποίου ὑπάγεται τὸ "Ἀγιον Ὅρος, καὶ οἱ ἐν αὐτῷ ἐγκαταβιοῦντες καὶ δι' ἐπιστολῶν του ἐμμένει εἰς ἀντιορθοδόξους θέπεις. Ἡ ἐνέργεια αὕτη τοῦ μοναχοῦ, ἀναντιρρήτως, διαταράσσει τὴν πνευματικὴν εἰρήνην καὶ θρησκευτικὴν Γαλήνην τῆς μοναστικῆς πολιτείας τοῦ Ἀγίου Ὁρούς ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι διὰ τοῦ μοναχοῦ, ἀσχολεῖται εἰς ἐνέργειας ὀποτελούσας παραβίασιν τῶν καθεστώτων θεσμῶν καὶ τῆς δμολογίας του, ἀσκῶν προπαγάνδαν ἡθικὴν, ἀφοῦ στρεφόμενος κατὰ τοῦ ὑπερτάτου πνευματικοῦ ἡγέτου τοῦ Ἀ. Ὁρούς, ἥτοι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἐπιδιώκει τὴν ὑπ' αὐτοῦ υἱοθέτησιν προσωπικῶν τοῦ ἀπόφεων. (Πρβλ. καὶ Σιγίλλιον Οἰκ. Πατριάρχου Γαβριήλ Γ' Αὔγ. 1705, ἐνθα "ἴαν δέ τις φανῇ ἰδειθελητής καὶ φατριαστής καὶ ἀνυπόστατος, διὰ τοιούτος δποίας ἂν εἶη τάξεως, ἀποβαλλέσθω πάντως καὶ ἔξω θυρῶν ἀποθείσθω"). Ὑπό τά δεδομένα δέ ταῦτα, διὰ Ἐσφιγμενίτης Μοναχὸς ὑπάγεται εἰς τὴν ἀπέλασιν ἐκ τοῦ Ἀγίου Ὁρούς, συμφώνως πρός τὸ γράμμα καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ προπαρατεθέντος 184 ἡρθρου τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου.

Τὸ "Ἀγιον Ὅρος, διοικεῖται ἥτοι ἐκφράζει τὴν βούλησιν του, ὡς αὐτούσιοικούμενος δργανισμός, εἶτε δι' ὄργάνων αὐτοῦ εἶτε δι' ὄργάνων τοῦ Κράτους. "Ἐν ἐκ τῶν δργάνων αὐτοῦ, εἶναι καὶ ἡ Ἱερά Κοινότης, ἡ δποία προβλεπομένη ὑπό τοῦ ἐν ἀρχῇ παρατεθέντος ἡρθρου τοῦ Συντάγματος, ἀποτελεῖ συλλογικὸν δργανον διαρκοῦς χαρακτῆρος, ἐδρεῦον εἰς Καρυάς καὶ συγκροτούμενον ἐξ ἀντιπροσώπων ὅλων τῶν Ἱερῶν Μονῶν. Ἡ ἀρμοδιότης τοῦ Συλλογικοῦ τοῦτου δργάνου, δέν καθορίζεται ἐξαντλητικῶς, ὡς δέν καθορίζεται ἐπακριβῶς καὶ ἐξαντλητικῶς ἡ ἀρμοδιότης οὐδενός δργάνου τοῦ Ἀγ. Ὁρούς. 'Ως ἀνώτατον ὅμως δργανον, ἡ Ἱερά

μ

•/•

Κοινότης, άσκετ τήν διοίκησιν τοῦ 'Αγίου "Ορούς, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν 'Ιεράν ἐπιστασίαν ἡ ὁποῖα ἐπιφορτίζεται διά τῶν ἐκτελεστικῶν καθηκόντων ἐκτελοῦσσα, μεταξύ ἄλλων καὶ χρέη 'Αστυνόμου καὶ ὑπὸ τῆν Ἰδιοτητά της ταῦτην ἀποβάλλουσσα πλανωμένους ρασοφόρους, ("Ἀρθρ. 177 Κ.Χ.) ἥτοι πρόσωπα ἀναμφισβητήτως μή ἀνήκοντα εἰς τοὺς ἐν τῷ 'Αγίῳ "Ορει ἐγκαταβιοῦντας καὶ μή ἔχοντας οὐδένα δεσμόν μετά τινδις μονῆς. 'Αντιθέτως εἰς ἣν περίπτωσιν πρόκειται περὶ μοναχῶν ἐγκαταβιοῦντων ἐν 'Αγίῳ "Ορει, ἡ ἐξ αὐτοῦ ἀπομάκρυνσις τῶν, ἀειν νά θεωρηθῇ ὅτι ἀνήκει εἰς τό ὑπέρτατον Διοικητικόν "Οργανον ἥτοι εἰς τὴν 'Ιεράν Κοινότητα, ἡ ὁποῖα εἶναι καὶ τὸ Ἱεραρχικῶς προϊστάμενον Διοικητικὸν συλλογικὸν ὅργανον τῶν 'Ιερῶν Μονῶν.

'Η οὕτω λαμβανομένη ἀπόφασις, ὑποβάλλεται εἰς τὸν ὑπὸ τοῦ Ἀρθρου 147 τοῦ N. 419/79 "Περὶ ὅργανισμοῦ τοῦ 'Υπουργείου 'Εξωτερικῶν" προβλεπόμενον Διοικητήν τοῦ 'Αγίου "Ορούς.

•Ο Εἰσηγητής Ιερεὺς Ν.Σ.Κ.

•Ιάκ. Ιακωβίδης.

•Ἐθεωρήθη
•Ἐν 'Αθήναις τῷ 15/Νοεμβρίῳ 1977
•Ο Πρέσβης Ν.Σ.Κ.

Κων. Τσαγκαράκης.